

Nr 541

Av herr **Johansson, Knut, m. fl.**, angående resebidragen i samband med omskolning.

(Lika lydande med motion nr 679 i Andra kammaren)

De snabba strukturella förändringarna inom näringslivet har medfört stora sysselsättningsproblem med överskott på arbetskraft inom vissa geografiska områden och branscher, medan det rått arbetskraftsbrist i expanderande områden. I detta läge har det varit angeläget att med hjälp av de arbetsmarknadspolitiska medlen intensifiera den geografiska omflyttningen av arbetskraft. Följande sammanställning av beviljad start-hjälp visar omflyttningen under de senaste fyra åren.

1965	1966	1967	1968
21 144	18 078	18 677	26 205

Flyttningen sker i huvudsak från skogslänen till orter i södra och mellersta Sverige eller till expanderande orter i Norrlands kustland. Under de senaste åren har de omfattande industrinedläggelserna i andra delar av landet medfört ökad interlokal förmedlingsverksamhet.

De strukturella förändringarna väntas fortsätta i såväl glesbygd som tätort. Även på sikt framstår därför kraven på arbetskraftens yrkesmässiga och geografiska omställning som ytterst angelägna. Hela denna anpassningsprocess måste på allt sätt underlättas, bl. a. genom flyttningsbidragen.

Även ur krassa samhällsekonomiska aspekter är rörlighetsstimulerande insatser via flyttningsbidrag en mycket fördelaktig investering.

Principen skall givetvis vara att en arbetslös som av sysselsättnings-skäl måste flytta till en annan ort skall erhålla täckning för sina kostnader i samband härmed och för de merutgifter han åsamkas under en i övrigt påfrestande omställningsperiod. Det är således rimligt att den arbetslöse hålls ekonomiskt skadeslös.

De nuvarande bidragens storlek och utformning är emellertid klart otillfredsställande. Bidragen är alltför låga, och deras realvärde blir betydligt mindre, eftersom de är att anse som skattepliktig inkomst enligt skat- telagstiftningen. Borttagande av den fria hemresan per månad för familjeförsörjare, vilken bestämmelse gäller från den 1 juli 1968, blev en betydande försämring och har hämmat rörligheten.

Arbetstagarna har f. n. en positiv syn på behovet av en snabb strukturomvandling inom näringslivet, enär man har uppfattat den som ett led mot förbättrad levnadsstandard och bättre löne- och arbetsförhållanden. För ett bibehållande av denna attityd är det nödvändigt att samhället känner sitt ansvar och håller den enskilde arbetstagaren ekonomiskt skadeslös, när samhället ställer krav på hög rörlighet hos arbetstagarna.

Inom byggnads- och anläggningsindustrin är kravet på hög rörlighet hos arbetskraften särskilt markerad. Hög och långvarig arbetslöshet hos byggnadsarbetskraften är särskilt markerad i skogslänen. Den 9 december 1968 var 4 235 byggnadsarbetare arbetslösa i skogslänen, varvid ca hälften under 50 år. Samtidigt föreligger stora arbetskraftsbehov i storstadsregionerna och i mellersta och södra Sverige. Rörlighetskravet är i detta läge, som förväntas bestå och förvärras, mycket stort.

Arbetsmarknadsstyrelsen begärde i sin senaste petitaframställning en uppräknig av bidragen med 20 % samt ett återinförande av den fria hemresan.

I statsverkspropositionen föreslås ingen höjning av bidragen. Däremot har man delvis gått arbetsmarknadsstyrelsen till mötes i hemresefrågan, där man föreslår att resekostnader utöver 75 kr. betalas av arbetsmarknadsstyrelsen.

Förslaget innebär emellertid ingen nämnvärd förbättring av bortavistelsebidraget, vilket i all synnerhet gäller arbetskraft med långa resor och dryga biljettkostnader. Däremot kommer det att medföra en tidsödande och tungrodd administration att handlägga hemresorna på arbetsförmedlingarna och länsarbetsnämnderna, vilken kan tänkas medföra stora kostnader för statsverket men också bli irriterande för bidragstagaren. Om hela biljettkostnaden betalades skulle biljettrekvisitionssystemet, som visat sig smidigt, kunna användas hos arbetsförmedlingarna, och totalt sett skulle det inte behöva medföra någon kostnadsökning för statsverket.

I dagens arbetsmarknadsläge med en arbetslöshet på ca 55 000 personer i mitten av januari 1969, varav ca 25 % faller på de fyra nordligaste länen, medan arbetskraftsefterfrågan i södra och mellersta Sverige uppgår till ca 37 000 lediga platser, måste förmedlingsverksamheten intensifieras. Det är då ett oeftergivligt krav att de flyttningsbidrag som arbetsförmedlingen har som sitt viktigaste instrument för att åstadkomma en utjämning av de regionala skillnaderna i arbetsmarknadsläget är så tilltagna och utformade att de stimulerar intresset för geografisk omställning och inte hämmar eller direkt motverkar rörligheten.

Av de angelägna frågor som berörts här ovan är den som gäller resebidragen den väsentligaste.

Med stöd härav föreslår vi därför,

att riksdagen måtte i avseende på de ovan nämnda rese-

bidragen besluta ett anslag som i enlighet med arbetsmarknadsstyrelsens äskande avser att återställa resebidragen till vad de var före den 1 juli 1968.

Stockholm den 28 januari 1969

Knut Johansson (s)

Thure Dahlberg (s)

Helge Berglund (s)
